

ต้องทำอะไรเมื่อกฎกระทรวงแรงงาน เรื่องกำหนดมาตรฐานในการบริหารจัดการและดำเนินการด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน เกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ.2555 (ตอนที่ 1)

วชิรวิชัย มธุรสสุวรรณ
บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
E-mail: vachiravitich.jm@pttplc.com

หลัง จากที่ พ.ร.บ. ความปลอดภัยฯ พ.ศ.2554 มีผลบังคับใช้ทำให้ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการป้องกันและระงับอัคคีภัยในสถานประกอบการ เพื่อความปลอดภัยในการทำงานสำหรับลูกจ้าง พ.ศ.2534 หมดการบังคับใช้และกระทรวงแรงงานได้ออกกฎกระทรวงแรงงาน เรื่องกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการและดำเนินการด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ.2555 ขึ้นและประกาศในราชกิจจานุเบกษา 9 มกราคม 2556 และมีผลบังคับใช้ทันทีนั้น หลายๆ ท่านคงจะต้องการทราบว่าเมื่อมีกฎกระทรวงใหม่ออกมาบังคับใช้เป็นกฎหมายแล้ว สถานประกอบการจะต้องปฏิบัติอะไรบ้างนั้นสามารถติดตามได้ดังนี้

ข้อ 1 คำจำกัดความในกฎกระทรวงฉบับนี้มีการเปลี่ยนแปลงของเดิมมี 20 คำแต่ฉบับใหม่มีเพียง 12 คำเท่านั้นโดยมีคำที่สำคัญๆ ที่เปลี่ยนแปลงมีดังนี้ **"อาคาร"** หมายความว่า ตึก บ้าน เรือน โรง ร้าน แพ คลังสินค้า สำนักงานและสิ่งก่อสร้างขึ้นอย่างอื่นที่มีลูกจ้างทำงานอยู่ **"สถานที่ซึ่งมีสภาพเสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัยอย่างเบา"** หมายความว่า สถานที่ที่มีวัตถุซึ่งไม่ติดไฟเป็นส่วนใหญ่ หรือมีวัตถุติดไฟได้ในปริมาณน้อย หรือมีวัตถุไวไฟในปริมาณน้อยที่เก็บไว้ในภาชนะปิดสนิทอย่างปลอดภัย **"สถานที่ซึ่งมีสภาพเสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัยอย่างปานกลาง"** หมายความว่า สถานที่ที่มีวัตถุไวไฟหรือวัตถุติดไฟได้และ

มีปริมาณไม่มาก **"สถานที่ซึ่งมีสภาพเสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัยอย่างร้ายแรง"** หมายความว่า สถานที่ที่มีวัตถุไวไฟหรือวัตถุติดไฟได้ง่าย และมีปริมาณมาก **"เครื่องดับเพลิงแบบเคลื่อนย้ายได้"** หมายความว่า เครื่องดับเพลิงซึ่งมีลักษณะเป็นอุปกรณ์ที่เคลื่อนย้ายได้โดยสะดวก และใช้งานด้วยมือ ภายในบรรจุก๊าซดับเพลิง ซึ่งสามารถขับออกได้โดยใช้แรงดัน เช่น เครื่องดับเพลิงแบบมือถือ แบบยกหัว แบบลากเข็น หรือลักษณะอื่นใดที่คล้ายกัน **"ระยะเข้าถึง"** หมายความว่า ระยะทางที่ผู้ปฏิบัติงานสามารถเข้าถึงเครื่องดับเพลิงแบบเคลื่อนย้ายได้เพื่อดับเพลิง ณ จุดนั้นๆ **ส่วนคำจำกัดความที่มีความหมายเหมือนฉบับเดิมคือ "เพลิงประเภท เอ"** หมายความว่า เพลิงที่เกิดจากเชื้อเพลิงธรรมดา เช่น ไม้ ผ้า กระดาษ ยางพลาสติก รวมทั้งสิ่งอื่นที่มีลักษณะเดียวกัน **"เพลิงประเภท บี"** หมายความว่า เพลิงที่เกิดจากไฮโดรคาร์บอนเหลวที่ติดไฟได้ ก๊าซและน้ำมันประเภทต่างๆ **"เพลิงประเภท ซี"** หมายความว่า เพลิงที่เกิดจากอุปกรณ์ หรือวัตถุที่มีกระแสไฟฟ้า **"เพลิงประเภท ดี"** หมายความว่า เพลิงที่เกิดจากโลหะต่างๆ ที่ติดไฟได้ เช่น แมกนีเซียมเซอร์โคเนียม ไทเทเนียม รวมทั้งโลหะอื่นที่มีลักษณะเดียวกัน **"วัตถุระเบิด"** หมายความว่า วัตถุระเบิดตาม

กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนวัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน หรือวัตถุที่สามารถระเบิดได้เมื่อได้รับความร้อน ประกายไฟเปลวไฟ หรือเมื่อได้รับการกระทบกระเทือน การเสียดสี หรือถูกกระทำโดยตัวจุดระเบิด "วัตถุไวไฟ" หมายความว่า วัตถุที่มีคุณสมบัติติดไฟได้ง่ายและสันดาปเร็ว **นอกนั้นตัดออกจากไม่ได้ถูกเขียนในกฎกระทรวงฉบับใหม่**

สิ่งที่สถานประกอบการจะต้องปฏิบัติ คือ ตรวจสอบอาคารต่างๆ ของท่านเองว่าเข้าข่ายของกฎหมายฉบับนี้หรือไม่และตรวจสอบด้วยว่าสถานที่ของสถานประกอบการนั้น เข้าข่ายความเสี่ยงระดับใด เพราะมาตรการการปฏิบัติในกฎหมายจะแตกต่างกันและนอกจากนั้นในกฎหมายยังกำหนดค่าจำกัดความของเครื่องดับเพลิงแบบเคลื่อนย้ายและกำหนดระยะเวลาเข้าถึงเครื่องดับเพลิง ฉะนั้นนายจ้างจะต้องดำเนินการให้ตรงตามที่กฎหมายกำหนดทั้งการติดตั้งใหม่และที่ติดตั้งไว้ก่อนหน้าที่ยกกฎหมายจะมีผลบังคับใช้

หมวดที่ 1 บททั่วไป

ข้อ 2 ให้นายจ้างจัดให้มีระบบป้องกันและระงับอัคคีภัยในสถานประกอบการ ตามกฎกระทรวงนี้และต้องดูแลระบบป้องกันและระงับอัคคีภัยให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย **สิ่งที่สถานประกอบการจะต้องปฏิบัติ คือ จะต้องมีการป้องกันไม่ให้เกิดอัคคีภัยให้ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดหรือมากกว่า เช่น ระบบตรวจจับควัน ตรวจจับความร้อน เครื่องตรวจจับก๊าซรั่ว ระบบแจ้งเหตุเพลิงไหม้ เป็นต้นและต้องมีระบบการระงับเหตุ เช่น ระบบน้ำดับเพลิง ถังดับเพลิง ระบบสเปรย์น้ำฝอย เป็นต้นซึ่งระบบป้องกันและระงับอัคคีภัย จะต้องอยู่ในสภาพพร้อมใช้งานโดยต้องมีการตรวจสอบสภาพความพร้อมในการใช้งานและการบำรุง**

รักษาตามวาระ

ข้อ 3 ในสถานประกอบการกิจการทุกแห่ง ให้นายจ้างจัดทำป้ายข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการดับเพลิงและการอพยพหนีไฟ และปิดประกาศให้เห็นได้อย่างชัดเจน **สิ่งที่สถานประกอบการจะต้องปฏิบัติ คือ จะต้องจัดทำป้ายข้อความ หรือรูปภาพเกี่ยวกับข้อปฏิบัติที่เกี่ยวกับการดับเพลิงและการอพยพหนีไฟ เช่น การใช้เครื่องดับเพลิง การแจ้งเหตุฉุกเฉิน เส้นทางหนีไฟ จุดอพยพ จุดรวมพล เป็นต้น โดยจำนวนการติดตั้งจะต้องมีจำนวนที่มากพอให้พนักงานภายในหน่วยงานเห็นได้ชัดเจน ไม่ซีดจาง หรือชำรุดและต้องเป็นไปตามมาตรฐานสากลและตามกฎหมายที่กำหนด**

ข้อ 4 ในสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่สิบคนขึ้นไป นอกจากต้องปฏิบัติตามข้อ 3 แล้วให้นายจ้างจัดให้มีแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย ประกอบด้วย การตรวจตรา การอบรม การรณรงค์ ป้องกันอัคคีภัย การดับเพลิง การอพยพหนีไฟและการบรรเทาทุกข์ ให้นายจ้างจัดเก็บแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย ณ สถานประกอบการพร้อมที่จะให้พนักงานตรวจความปลอดภัยตรวจสอบได้ **สิ่งที่สถานประกอบการจะต้องปฏิบัติ คือ ถ้าหากสถานประกอบการของท่านมีลูกจ้างตั้งแต่ 10 คน ขึ้นไป จะต้องจัดทำแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย ของสถานประกอบการเพื่อว่าเมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้น บุคลากรของสถานประกอบการจะได้ปฏิบัติตามตอบสนองต่อเหตุฉุกเฉินต่างๆ ได้ โดยในเบื้องต้นในกฎหมายฉบับนี้ กำหนดให้แผนป้องกันและระงับอัคคีภัยจะต้องมีส่วนประกอบของแผนที่สำคัญๆ ไว้จำนวน 6 แผน ดังนี้ แผนการตรวจตรา แผนการอบรม แผนการรณรงค์ป้องกันอัคคีภัย แผนการดับเพลิง แผนการอพยพหนีไฟ และแผนการบรรเทาทุกข์ ซึ่งสถานประกอบการสามารถกำหนดรายละเอียดและรูปแบบของแผนเป็นรูปแบบอื่นๆ ก็ได้ แต่ต้องครอบคลุมทั้ง 6 แผนที่กฎหมายกำหนดและที่สำคัญแผนที่จัดทำขึ้นจะต้องจัดทำเป็นเอกสารให้พร้อมใช้งานและทันสมัย โดยที่ในกฎหมายฉบับใหม่จะมีเจ้าหน้าที่พนักงานตรวจความปลอดภัยสามารถเข้ามาตรวจสอบได้**

ข้อ 5 อาคารที่มีสถานประกอบการกิจการหลายแห่งตั้งอยู่รวมกัน ให้นายจ้างทุกรายของสถานประกอบการในอาคารนั้นมีหน้าที่ร่วมกันในการจัดให้มีระบบป้องกันและระงับอัคคีภัย รวมทั้งแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยด้วย **สิ่งที่สถานประกอบการจะต้องปฏิบัติ คือ เจ้าของสถานประกอบการที่อยู่ในสถานที่เดียวกัน เช่น อาคารสำนักงานเช่า หรือโรงงานที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เดียวกัน จะต้องร่วมกันจัดให้มีระบบป้องกันและระงับอัคคีภัย รวมทั้งแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย โดยเจตนาของกฎหมายต้องการให้สถานประกอบการทั้งหมดที่อยู่ร่วมกันมาร่วมกันกำหนดมาตรการการเตรียมพร้อม ไม่ใช่ต่างคนต่างทำ เพราะเวลาเกิดเหตุขึ้นทุกสถานประกอบการก็ล้วนแล้วแต่ได้รับผลกระทบด้วยกันทั้งสิ้น**

ผ่านไปแล้ว 5 ข้อ คงทำให้ผู้อ่านได้ทราบรายละเอียดที่ต้องปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายเพิ่มมากขึ้น รายละเอียดของข้ออื่นๆ ท่านสามารถติดตามได้ในฉบับหน้าครับ